

— Säsom afdelningen ofvan sökt visa, torde staden i allt fall få sitt behof af utrymme tillräckligt tillgodosedt utan att utsätta sig för de vanskligheter, som skulle följa med införlifningen af hela socknen, och de antydda fördelarna i öfrigt af inkorporeringen köpas enligt afdelningens förmenande för dyrt med det nu till pröfning framlagda förslaget.

Stockholm den 1 februari 1910.

På afdelningens vägnar:

HERM. LAMM.

Albert Folin.

Reservation af herr *Welin*, som anförde: Då frågan om angränsande områdets införlifvande med hufvudstaden förevar till behandling hos stadsfullmäktige den 23 mars 1908, beslöto stadsfullmäktige — med förklarande att Nacka, Brännkyrka, Lidingö, Solna och Bromma socknar med Sundbybergs köping enligt stadsfullmäktiges åsikt borde införlifvas med Stockholms stad, i hufvudsak enligt de af särskilda kommitterade angifna grunder — att för vinnande af berörda ändamål underhandlingar skulle inledas med ifrågavarande kommuner samt öfriga menigheter, som af frågan berördes. Samtidigt utsågo stadsfullmäktige tre personer att å stadens vägnar föra dessa underhandlingar samt i sinoin tid inkomma med utlåtande och förslag i ämnet, hvarjämte stadsfullmäktige läto anmäla inkorporeringsbeslutet hos kungl. maj:t säsom fullmäktiges yttrande i anledning af en nådig remiss i ämnet.

I sitt betänkande hade kommitterade uttalat den uppfattningen, att inkorporeringen borde afse endast hela socknar, och då, enligt hvad framgår af det ofvan sagda, stadsfullmäktige i hufvudsak anslöto sig till kommitterades förslag, torde det få anses som fastslaget, att stadsfullmäktige i princip uttalat sig för att inkorporeringen skulle omfatta socknarna i sin helhet. Stadens delegerade hafva också drifvit sina underhandlingar i öfverensstämmelse härmed.

Under sådana förhållanden synes det icke gärna kunna ifrågasättas att — på sätt afdelningen under viss förutsättning påyrkat — endast en partiell inkorporering af Brännkyrka nu skulle vidtagas. Icke heller synes det, med hänsyn till stadsfullmäktiges beslut och motiven för detsamma, kunna ifrågasättas, att — som afdelningen ock framhållit såsom önskvärdt — inkorporeringen af Brännkyrka skulle eftersättas för den visserligen ur flera synpunkter för staden fördelaktigare inkorporeringen af Lidingön och Bromma.

Utöfver de skäl, som i öfrigt anförts för inkorporering af de omkringliggande områdena, må jämväl påpekas den lättnad, staden genom densamma ernår för lösningen af de med stadens utveckling alltmer brännande kommunikationsfrågorna.

Då det alltså, enligt min uppfattning, står klart, att stadsfullmäktige nu icke kunna undandraga sig att fullfölja sina en gång uttalade afsikter, har jag, med allt behjärtande af de synpunkter, afdelningen gjort gällande, icke kunnat biträda afdelningens yrkande, sådant detta formulerats i de två sista styckena i afdelningens yttrande.

2.

Till drätselnämndens första afdelning.

Uti förslag till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad hafva delegerade i fråga om ordnande af brandväsendet inom socknen, biträdt det förslag, som af undertecknad afgifvits till inkorporeringskommittén, och i anslutning till detta hemställt, »att staden efter införlifningen skall utan dröjsmål låta uppföra fullständig brandstation vid Liljeholmen samt redskapshus för brandmateriel vid Örby och Södertörns villastad» (mom. 15). De för aflöning till vaktmanskap och för underhåll af brandredskap, telegraf m. m. uppkommande kostnader hafva beräknats för staden medföra en ökad årlig utgift med omkring 15,000 kr.

Anbefalld afgifva yttrande i denna sak, får jag vördsamt anföra följande.

Beträffande innehållet i mom. 15 har jag ej att göra någon erinran, då de föreslagna åtgärderna äro nödvändiga. Här torde endast böra framhållas angelägenheten af att i god tid under år 1910 få bestämdt, på hvilka tomter brandstationerna skola uppföras, så att förslagsritningar till behöfliga byggnader jämte

498

kostnadsförslag hinna föreläggas till upptagande i statsförslaget för år 1911. Med hänsyn till den betydliga omfattning, som byggnadsverksamheten erhållit vid Enskede, torde brandredskapshus jämväl härstädes behöfva uppföras.

I fråga om årliga kostnaden för aflöningar till den erforderliga personalen samt för underhåll af brandmateriel och inventarier är den föreslagna summan — 15,000 kr. — tillräcklig endast under förutsättning af att vakttjänstgöringen å Liljeholmens brandstation anordnas i likhet med hvad som f. n. tillämpas vid Värtans brandstation, där vakthållning äger rum endast halfva dygnet (nattetid). Det torde visserligen ej möta några svårigheter att bland personalen vid Statens järnvägars verkstäder å Liljeholmen erhålla behöfligt antal nattvaktsmanskap, men det kan sättas i fråga, huruvida man med den utsträckning, som Liljeholmens municipalsamhälle redan vunnit och som vid tiden för inkorporeringen med all sannolikhet ytterligare ökats, kan anse anordningen med nattvaktsmanskap såsom en betryggande lösning af personalfrågan.

Man bör därför vid beräkning af kostnaderna utgå från det antagandet, att det blir nödvändigt att å Liljeholmens blifvande brandstation förlägga brandmanskap och brandmateriel i ungefär samma utsträckning som vid de mindre brandstationerna i Stockholm, i hvilket fall kostnadssumman icke torde kunnas sättas lägre än 30,000 kr. pr år.

Stockholm den 2 juni 1909.

E. SABELSTRÖM.

Brandchef.

3.

Utlåtande.

På grund af remiss får jag härmed afgifva infordradt yttrande i anledning af det betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken, som den 15 april 1909 afgifvits af de utaf Stockholms stadsfullmäktige utsedde delegerade för inkorporeringsfrågor.

Det i detta betänkande införda förslag till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad, som den 19 december 1908 uppgjorts af Stockholms stads och Brännkyrka sockens delegerade, föreskrifver i punkt 16, bland annat, angående stadens auktionsmonopols tillämplighet å försäljning af egendom inom det till införlifning föreslagna området följande:

»Att de för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande auktioner skola gälla äfven för det införlifvade området, dock att stadens auktionsmonopol, tills vidare och intill dess annorlunda beslutas, icke är tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhör där boende personer eller därstädes belägna verk samt inom området å auktion försäljes.»

Såsom motiv för denna bestämmelse anföra stadens delegerade, att, då i fråga om stadens auktionsmonopol socknens delegerade påyrkat, att detsamma tills vidare icke skulle blifva tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhörde där boende personer eller därstädes belägna verk samt inom området komme att å auktion försäljas, de icke motsatt sig berörda yrkande, enär dylikt undantag från gällande föreskrifter om auktioner medgifvits af kungl. maj:t såväl vid Fors' och Klosters socknars inkorporering med Eskilstuna som ock vid Lundby sockens inkorporering med Göteborg.

Vidkommande Fors' och Klosters socknars inkorporering med Eskilstuna är bestämmelsen i afseende å för staden gällande auktionsföreskrifters tillämplighet å berörda område så affattad, att de för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande auktioner skola, hvad de införlifvade områdena angår, icke anses gälla för andra delar än dem, som komma att i »stadens planlagda område» ingå.

Beträffande åter motsvarande bestämmelser rörande Lundby sockens inkorporering med Göteborg, äro de af följande lydelse:

»De för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande auktioner skola gälla äfven för det införlifvade området, dock att stadens auktionsmonopol och auktionsreglemente, tills vidare och intill dess annorlunda beslutas, icke är tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig, där boende personer tillhörig egendom, som där å auktion försäljes». (K. br. $\frac{2}{3}$ 1905.)

Vid de underhandlingar emellan Göteborgs stads och Lundby sockens delegerade, som föregingo inkorporeringen, gjordes af de senare hemställan om att rättigheten att inom det införlifvade området verkställa försäljning genom auktion fortfarande efter införlifvandet måtte stå hvar och en öppen, som däraf ville begagna sig, enär innevånarne inom det införlifvade området ej torde för försäljning af inom sagda område befintlig egendom kunna med någon fördel begagna sig af

stadens auktionsverk, för så vidt ej en filial af detsamma inom området inrättades, hvilket åter ej torde kunna ske utan jämförelsevis stora kostnader.

Med anledning af denna hemställan afgåfvö Göteborgs stads delegerade följande utlände:

»Då emellertid af ett dylikt medgifvande skulle kunna blifva en följd, att stadens auktionsverk komme att undandragas en afsevärd del af sina inkomster därigenom, att äfven inom det nuvarande området befintlig egendom komme att inom det införlifvade området utan anlitage af stadens auktionsverk genom auktion försäljas, samt särskildt alla auktioner å fartyg, hvilka lätt kunna från den ena till den andra stranden öfverföras, med fördel skulle kunna utan anlitage af auktionsverket förrättas inom sistberörda område, hafva stadens ledamöter i beredningen funnit ofvanberörda hemställan endast kunna sålunda bifallas, att bland villkoren för införlifningen upptages den bestämmelsen, att de för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande auktioner skola gälla äfven för det införlifvade området; dock att stadens auktionsmonopol och auktionsreglemente, tills vidare och intill dess annorlunda beslutas icke skall vara tillämpligt å sådan inom sistberörda område befintlig, där boende person tillhörig egendom, som där å auktion försäljes.»

Efter att vidare hafva erinrat, hurusom rättigheten att verkställa försäljning å auktion står å landsbygden öppen för hvem som däraf vill begagna sig, men däremot i de flesta städer monopoliserats af staden, som genom särskildt inrättadt auktionsverk utöfvar samma rättighet, framhålla sistnämnda delegerade, att grunden till auktionsmonopolets bibehållande i Göteborg bör sökas i de förmåner, som härigenom tillskyndas stadens innevånare, ty åtminstone under de senare åren har samma monopol ej beredt stadskassan någon som helst vinst utan tvärtom en ej obetydlig förlust. Då emellertid Lundby socken och särskildt dess från staden mera aflägsset belägna delar ej kan hafva nämnvärd nytta af stadens auktionsverk, såvida ej inom socknen en filial däraf inrättas, hvilket åter ej torde kunna ske utan stor kostnad för stadskassan, och då, såvidt det kunnat utrönas, någon olägenhet däraf ej bör kunna uppkomma, syntes det delegerade, att vid socknens införlifvande med staden dess auktionsmonopol ej borde till hela socknen utsträckas, utan i de delar, som undantagas, rättigheten att verkställa försäljning genom auktion, såsom hittills, stå hvar och en öppen, utan hinder dock för hvem, som vill af stadens auktionsverk sig begagna, att detsamma anlita.

Med anledning af hvad Göteborgs stads delegerade sålunda anfört i afseende å uppskof med tillämpligheten af för staden gällande auktionsmonopol å Lundby

socken vill jag här särskildt betona, att den ekonomiska synpunkten tyckes hafva varit för dem den afgörande, i det att de ansett mindre lämpligt, att, vid det förhållandet att Göteborgs auktionsverk årligen åsamkade stadskassan förlust, det icke kunde anses önskvärdt att öka förlusten genom att pålägga staden nya kostnader för inrättandet af en filial inom det inkorporerade området. Då nu ett motsatt förhållande äger rum i Stockholm så till vida, att härvarande auktionsverk bär sina egna omkostnader, kan den ekonomiska synpunkten här näppeligen anföras såsom ett skäl mot auktionsmonopolets utsträckande till det till inkorporering föreslagna området.

Hvad nu beträffar den i delegerades aftal angående Brännkyrka sockens införlifvande med Stochholms stad inryckta bestämmelsen att stadens auktionsmonopol, tills vidare och intill dess annorlunda beslutas, icke skall vara tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhör där boende personer och därstädes belägna verk samt inom området å auktion försäljes, så finner jag den icke för staden tillfredsställande.

Så förefaller det mig ingalunda lämpligt, att tidsbestämmelsen för auktionsmonopolets tillämpning satts »tills vidare och intill dess annorlunda beslutas» utan skulle det, enligt min åsikt, varit vida bättre, att detta »tills vidare etc.» utbyttis mot en bestämd tidrymd af t. ex. 10 år efter det införlifningen skett. En orsak till att undantag särskildt beträffande auktionsmonopolets tillämpning föreslagits kan sökas däri, att, då rättigheten att å landsbygden verkställa försäljning å auktion tillkommer hvem som däraf vill sig begagna, det för en och annan person inom socknen blifvit ett yrke att syssla med auktioner. Med hänsyn till det ingrepp, som skulle ske i dessa personers nuvarande näringsfång genom auktionsmonopolets omedelbara tillämpning å det inkorporerade området, kan billighetsskäl åberopas för att någon aflösningstid bestämmes, men det bör dock för staden vara angeläget, att denna aflösningstid ej göres sväfvande utan bestämd.

Det kommer gifvetvis att ställa sig svårt att i ett så pass stort samhälle som Stockholm kunna effektivt kontrollera, att verkligen den egendom, som kommer att försäljas inom det till införlifning föreslagna området, tillhör »där boende personer eller därstädes belägna verk». En eludering af dessa bestämmelser låter sig lätteligen tänkas, hvarför det synes mig för åstadkommande af kontroll vara nödvändigt, att t. ex. drätselnämndens första afdelning erhöle uppdrag att antaga den eller de personer, som inom detta område under aflösningstiden skulle äga rätt att förrätta auktioner, och att vid antagandet af dessa auktionsförrättare nödig hänsyn tages till föregående verksamhet härutinnan inom socken. För den eller de

auktionsförrättare, som drätselnämndens första afdelning sålunda komme att utse, skulle äfven af nämnden utfärdas särskild instruktion, och i denna naturligen inryckas bestämmelser ägnade att förekomma, att illojal konkurrens med stadens eget auk-tionsverk uppstode inom det inkorporerade området. På sådant sätt förefaller det mig att missbruk i möjligaste mån skulle stäffas.

I öfrigt synes mig det för staden gällande auktionsreglementet i tillämpliga delar, särskildt beträffande försäljningsprovision och öfriga försäljningsafgifter, böra utsträckas att gälla äfven detta område. Det kan nämligen ej anses rättvist, att invånarne i det inkorporerade området i afseende å försäljningsafgifter komma i förmånligare eller sämre ställning än stadens öfriga invånare.

Vidare synes det mig böra föreskrifvas, att den eller de auktionsförrättare, afdelningen inom det inkorporerade området kan komma att utse, skola vid för-säljningsförrättningarna föra protokoll enligt formulär, som lämpligen bör af auk-tionsdirektören fastställas, och skyldighet jämväl stadgas för sådan auktionsför-rättare att efter viss tid till auktionsverket aflämna dessa protokoll äfvensom de uppgifter, som för statistiks upprättande kunna finnas behöflig. Härigenom skulle det göras möjligt att under aflösningstiden kunna öfvervaka försäljningarna inom det inkorporerade området och utom den kontroll, som häri kan ligga, jämväl sätta auktionsverket i stånd att vid aflösningstidens slut genom faktiska siffror stödd utredning kunna framlägga det förslag till utvidgning af auktionsverket, som måhända då genom utvidgad verksamhet kan påkallas.

Med stöd af hvad jag nu framhållit och med betonande af den fara för stadens auktionsmonopols försvagande, som ovillkorligen ligger i en undantagsbe-stämmelse af den art och i synnerhet med den ovissa tidsbestämmelse i afseende å giltighet, som inkorporeringsdelegerades förslag innebär, får jag hemställa,

att en aflösningstid af 10 år från införlifningsdagen måtte stadgas i afseende å tillämpligheten af stadens auktionsmonopol å det till inkorporering föreslagna området;

att drätselnämndens första afdelning måtte erhålla uppdrag att, med tagen hänsyn till föregående liknande verksamhet inom socknen, utse auktionsförrättare under aflösningstiden och att annan person än sålunda antagen auktionsförrättare ej må äga rätt att inom det inkorporerade området förrätta auktioner under denna tidrymd;

att för sålunda antagna auktionsförrättare skulle af drätselnämndens första afdelning utfärdas instruktion;

att det för staden gällande auktionsreglementet i tillämpliga delar och särskildt hvad rör försäljningsprovision och öfriga försäljningsafgifter skall äga giltighet äfven för försäljningar inom det inkorporerade området; samt

att i öfrigt för den eller de auktionsförrättare, som sålunda kunna komma att för det inkorporerade området utses, måtte föreskrifvas skyldighet dels att vid auktionsförrättningar föra protokoll i enlighet med af auktionsdirektören fastställt formulär och dels att inom viss tid till auktionsverket öfverlämna dessa protokoll för framtida förvaring jämte de uppgifter, som auktionsdirektören i och för statistiks upprättande kan finna behöfliga. Remissakten återgår härjämte.

Stockholms stads auktionsverk den 4 juni 1909.

BROR M. TENGROTH.

4.

Tjänsteutlåtande.

Sedan från mig inforrats yttrande angående det utaf de af Stockholms stadsfullmäktige utsedda delegerade för inkorporeringsfrågor afgifna betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken får undertecknad värdsamt meddela, att, då det tillkommer landtegendomsnämnden att ombesörja alla för landtegendomsområdenas tillgodogörande erforderliga utredningar angående stadsplaner m. m., jag ej har något att i denna sak anföra.

Stockholm den 11 juni 1909.

GUST. VON SEGEBADEN.

Stadsplaneingenjör.

Tjänsteutlåtande.

Till följd af drätselnämndens första afdelnings remiss den 27 sistlidne april att afgifva yttrande i anledning af den 15 sistlidne april af de utaf Stockholms stadsfullmäktige utsedde delegerade för inkorporeringsfrågor afgifvet betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken, får jag vördsamt anföra följande.

Till de utgifter, stadens herrar delegerade beräknat att inkorporeringen skulle komma att medföra för staden, eller anläggning af kloakledningar, nedläggning af vattenlednings- och gasrör, uppförande af polis-, brand- och renhållningsstationer, iordningställande af vissa vägar m. m., bör läggas kostnaden för uppmätning och nivellering af socknen.

Vidare torde det kunna sättas i fråga, huruvida ej en förvaltningsbyggnad bör inom socknen uppföras, särskildt tänker jag då på plats för en afdelning af stadsingenjörskontoret. Det bör nämligen enligt mitt förmenande vara lämpligare att förlägga den afdelning af stadsingenjörskontoret, som skulle behandla ärenden rörande Brännkyrka socken, inom socknens område, emedan man därigenom skulle kunna spara tid, då afståndet till förrättningsställena därigenom borde blifva mindre. Samma torde förhållandet vara med byggnadskontorets arbeten och möjligen med andra afdelningar af stadens förvaltning än de af herrar delegerade angifna.

Bland de utgifter, stadens herrar delegerade påvisat skola komma att drabba staden, är iordningställandet af vissa vägar. Denna kostnad torde komma att uppgå till betydliga belopp, ty bland vägar, som staden blir skyldig iordningställa eller rättare sagdt anlägga, äro alla de i stadsplaner upptagna vägar, som äro eller komma att blifva bebyggda i den utsträckning, stadsplanen föreskrifver. Anläggningen af dessa vägar blifver så mycket kostsammare, som aflopsledningar böra anbringas i dem och detta förutsätter, att kloakledningssystemet är delvis utfördt. Utförande af ett kloaksystem i den utsträckning, som där möjligen kan ifrågakomma, torde sannolikt komma att medföra betydliga kostnader, särskildt som byggnadsverksamhet redan nu bedrifves på från hvarandra långt aflägsna ställen inom socknen. I detta sammanhang beder jag få

påpeka det förhållandet, att Brännkyrka kommun nu icke är skyldig att bekosta vare sig anläggningen eller underhållet af de i stadsplaner upptagna vägar, hvilka äro eller blifva bebyggda i den utsträckning stadsplanelagen föreskrifver, men att, om Brännkyrka socken blifver inkorporerad, sådan skyldighet åligger Stockholms stad. Jordägarnes skyldigheter i detta hänseende komma sålunda genom inkorporeringen att öfverflyttas på Stockholms stad.

Stockholms stadsingenjörskontor den 15 juni 1909.

HERMAN YGBERG.

6.

Tjänsteutlåtande

i anledning af drätselnämndens första afdelnings remiss den 27 april 1909 å delegerades för Brännkyrka sockens införlifvande med staden uppgjorda förslag till aftal mellan nämnda socken och staden (se bih. 35 för 1909).

I det framlagda förslaget till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad finnas i § 9 sådana bestämmelser om vägenderhållet, att staden blifver skyldig att underhålla icke endast de allmänna vägarna inom nämnda socken utan äfven vissa angifna enskilda vägar, dock »allenast till de delar desamma icke visas vara föremål för enskild äganderätt». Som sistnämnda villkor rörande enskilda vägars underhåll kan tänkas leda därtill, att staden åtager sig underhållet af en del af sådan väg, nämligen den del, som till staden abandonerats, men denna del är utan all betydelse för allmänheten i det fall, att en annan del, som fortfarande är i enskild ägo, af ägaren tagits i besittning för annat ändamål, så torde som villkor för att staden skall underhålla enskilda vägar bestämmas, att dessa skola öfverlämnas till staden.

Beträffande kostnaden för underhållet af ofvannämnda vägar, torde denna med all sannolikhet komma att ställa sig afsevärdt högre för staden än hvad den hittills uppgått till eller af uppskattningsnämnden beräknats, emedan anspråken mot staden blifva större än mot den nuvarande mängden väghållningsskyldiga, men äfven därför, att de för underhållet erforderliga arbetena och körslorna ej genom stadens försorg kunna utföras för den relativt låga kostnad, som de särskilda jordbruksfastighetsägarna själfva med egna körsvenner och ofta med eget grustag kunna åstadkomma. Hur mycket dyrare vägunderhållet, däri inberäknadt vinterunderhållet, skulle blifva för staden kan knappast närmelsevis bestämmas, men torde, äfven om större delen af vägsträckorna öfverlämnades att underhållas på entreprenad af närboende jordbruksägare, kunna uppskattas till minst 50 % större belopp, än som finnes angifvet å sidan 18 i de delegerades betänkande. Underhållskostnaden för ifrågavarande vägar inom Brännkyrka socken torde därför ej böra beräknas lägre än till omkring 40,000 kronor.

Då det inom Brännkyrka socken finnes flera tätare befolkade områden, kommer genast efter inkorporeringen med Stockholms stad en del af dessa områden att fordra icke allenast vattenledning, såsom i aftalets § 14 angifves, utan äfven afloppsledningar (angående hvilka aftalet saknar alla bestämmelser). Särskildt gäller detta för Liljeholmens och Gröndals samhällen. Inom det senare finnas visserligen underjordiska afloppsledningar i en del vägar, men äro dessa ledningar ytterst primitivt utförda och kunna ej anses lämpliga, hvarför de behöfva ersättas med andra. Äfven inom Örby egnahemssamhälle torde dylika ledningar snarast blifva nödvändiga.

Anläggning af afloppsledningar inom ofvannämnda samhällen kommer med all säkerhet att kräfva afsevärda utgifter, då det för dessa platser erfordras långa hufvudledningar, hvarjämte de delar af Liljeholmens municipalsamhälle, som hafva fritt affall till Årstaviken och sjön Trekanten, erfordra en pumpstation för afloppsvätskans fortledande, tills vidare till Liljeholmsviken men framdeles, enligt det af byggnadskontoret afämnade förslaget »till ändrade afloppssystem för Stockholm», till Saltsjön. Till hvilket belopp kostnaden för aflopp från nämnda samhällen kan komma att belöpa sig, kan ej annat än närmelsevis angifvas utan föregående omfattande och tidskrävande undersökningar.

Sannolikt torde dock för afloppsledningar inom Liljeholmens municipalsamhälle erfordras ett belopp af 300 å 400 tusen kronor och för dylika inom Örby samhälle 150 å 200 tusen, och torde dessa belopp komma att krävas redan under de första åren efter inkorporeringen. Äfven torde inom flera andra tätare

bebyggda platser komma att krävas dylika ledningar inom den närmare framtiden.

Stockholm den 25 juni 1909.

C. J. Gimberg.

I § 14 i förslaget till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad heter det: »Det införlifvade områdets förseende med vatten från allmän vattenledning samt allmän belysning genom gas eller på annat tjänligt sätt skall ske snarast möjligt efter införlifningen i den ordning och till den omfattning, som stadsfullmäktige med afseende å områdets bebyggande tid efter annan besluta».

Någon större svårighet torde icke uppkomma vid inkorporeringen för uppfyllande af i denna § stadgade bestämmelse om områdets förseende med vatten, då vattenledningsverkets hufvudledning mellan Norsborg och staden just genomlöper västra delen af församlingen, hvarför intet i hufvudsak torde vara att erinra emot aftalet, liksom icke heller emot delegerades uttalande i fråga om utdelande af vattenledningsvatten äfven före själfva inkorporeringen. Emellertid torde böra påpekas, att, då ingen af de många inom församlingen redan befintliga tätare bebyggda trakterna, med undantag af stadens egnahemsområde å Enskede och af Tellusborg, hafva några hygieniskt tillfredsställande vattenledningsanläggningar, så komma nog omedelbart stora kraf att ställas på stadens offervillighet. Så böra nog Liljeholmen, Årstadal, Gröndal och Örby villastäder så snart ske kan och i sammanhang med anläggande af afloppsledningar förses med vattenledning, ett såväl af hygieniska kraf som för deras skydd mot eldfara betingadt behof, hvilket af dessa samhällen hittills oförsvarligt försumrats. I andra hand torde sedan komma Hägersten, Fridhem, Långbrodal och Södertörns villastad.

Då ledningarna till så vidt skilda trakter inom denna stora församling måste blifva dyrbara, kan det icke gärna tänka sig att vattenavgifterna enligt nu gällande taxa för levererad vatten skola uppgå till sådana belopp, att de utom tillverkningspriset å levererad vatten lämna staden skäligen ränta å utlagdt anläggningkapital för ledningarna, hvarför staden bör förbehålla sig rätt att vid pröf-

ningen af sådana frågor i enlighet med grunder, som framdeles kunna komma att bestämmas, fordra garanti för skälig afkastning å stadens kostnader, liksom hittills skett för större utsträckningar af rörnätet äfven inom stadsgränsen. Någon omedelbar utvidgning af pumpverk eller filtreringsanläggningar torde icke behöfva göras för inkorporeringens skull, men bidrager den naturligtvis till förkortande af tiden, inom hvilken kommande utvidgningar af verken behöfva göras.

Stockholm den 25 juni 1909.

O. Nordenstrahl.

Med insändande af ofvanstående utlåtanden från cheferna för gatu- och vattenledningsafdelningarna — af hvilka framgår att dels det årliga vägunderhållet torde blifva större än det af delegerade beräknade, dels betydande anläggningskostnader, som för närvarande ej låta sig närmare beräknas, för aflopps- och vattenledningsväsendets ordnande torde blifva en omedelbar följd af inkorporeringen — får jag endast framhålla, att enligt min åsikt ytterligare kostnader böra beräknas för förbättringar af såväl hamnanläggningarna å området som brokommunikation med Stockholm. Hvad den sistnämnda beträffar, kommer densamma att efter inkorporeringen ligga helt och hållet inom Stockholm, hvadan för densammes ombyggnad intet statsbidrag torde bekommas, hvilket däremot vore att påräkna, om inkorporeringen ej vore verkställd.

Stockholm den 26 juni 1909.

HENNING KINBERG.

Tjänsteutlåtande.

Till kammarkontoret har för afgifvande af yttrande remitterats betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken, afgifvet af de utaf Stockholms stadsfullmäktige utsedde delegerade för inkorporeeringsfrågor, och får kontoret härmed afgifva sådant yttrande.

Delegerade hafva å sid. 14 och följande framlagt en öfverslagsberäkning öfver utgifter och inkomster för socknen, sådana desamma tänkas blifva, sedan införlifningen med Stockholm ägt rum.

Däri beräknas utgifterna till	kr. 426,500: —
samt inkomsterna till	» 15,000: —

skolande skillnaden uttaxeras med	kr. 411,500: —
---	----------------

Den år 1907 påförda bevillningen inom Brännkyrka socken utgjorde 37,674 kr. 91 öre.

Beräknas kommunalskatten utgå med 5 kr. 50 öre per bevillningskrona, eller enahanda belopp, hvarmed densamma för nyssnämnda år utgick i Stockholm, skulle erhållas 207,212 kr., hvaraf dock enligt delegerades beräkning 5 % ej komma att inflyta. Den influtna kommunalskatten beräknas därför gifva omkring .....

» 196,000: —

Frånräknas detta belopp, skulle för den förenade kommunen behöfva uttaxeras ytterligare	kr. 215,500: —
---	----------------

För att täcka detta belopp skulle fordrats, att den utdebiterade kommunalskatten för år 1907 höjts med 8 öre per bevillningskrona för hela den förenade kommunen.

Efter denna redogörelse yttra delegerade: »Det är emellertid uppenbart, att vid tiden, då införlifningen äger rum, förhållandena komma att ställa sig annorlunda och antagligen mindre betungande för hufvudstaden. I afseende härå må anföras, att den för år 1908 i Stockholm och Brännkyrka socken påförda bevill-

ningen uppgick till sammanlagdt 1,593,298 kronor 89 öre. Då bevillningen för nämnda är utgjorde allenast hälften af den bevillning, som eljest erlægges, skulle bevillningen, om den påförts i enlighet med vanliga grunder, hafva uppgått till 3,186,597 kronor 78 öre, hvadan ökningen sedan år 1907 utgjort 330,616 kronor 68 öre. En kommunalskatt om 8 öre per bevillningskrona, beräknad på denna stegring, torde hafva tillfört stadskassan 25,000 kronor, hvartill bör läggas den ordinarie skatten på ökningen af bevillningssumman inom socknen, hvilken kan antagas utgöra 130,000 kronor, så att tillskottet belöper sig till omkring 155,000 kronor. Äfven om nu utgifterna för exempelvis skolväsendet, fattigvården och sjukvården måste antagas uppvisa ökning från år 1907 till år 1908, lär man emellertid kunna hålla för visst, att den från Brännkyrka sockens nuvarande område inflytande kommunalskatten, tillökt med en, om man så får kalla densamma, extra kommunalskatt för år 1908 af 16 öre för hvarje då inom det förstörade Stockholm påförd bevillningskrona (d. v. s. 8 öre för hvarje efter eljest tillämpade grunder debiterad bevillningskrona), skulle varit tillräcklig icke blott för bestridande af såväl de i förestående öfverslagsberäkning upptagna utgifter som alla de öfriga årliga utgifter för kommunalförvaltningen inom det införlifvade området, hvilka ej kunnat beräknas, utan äfven till gäldande af åtminstone väsentligaste delen af omkostnaderna för ränta och amorteringar å de lån, staden icke lär kunna undgå att för inkorporeringen upptaga.

I sammanhang härmed må nämnas, att delegerade vid uppgörandet af förestående beräkning icke förbisett, att, då staden äger fastigheter till betydande taxeringsvärden inom Brännkyrka sockens nuvarande område, dessa fastigheter icke efter inkorporeringen komma att utgöra någon skatteinkomstkälla för staden. Enär emellertid å andra sidan den kommunalskatt, som staden för närvarande erlägger till Brännkyrka socken för nämnda fastigheter, efter införlifningen bortfaller, och stadens nuvarande utgifter i angifna afseende minskas med ungefär samma belopp, hvartill de från fastigheterna efter införlifningen för staden härflytande inkomster beräknats, hafva delegerade ansett någon hänsyn till förstberörda omständighet icke böra tagas vid kalkylens uppgörande.»

Sedan kontoret redogjort för dessa delegerades beräkningar, har kontoret ansett lämpligt att i korthet redogöra för af vederbörande myndigheter och tjänstemän i anledning af föreliggande förslag till aftalsbestämmelser gjorda uttalanden.

Dessa hafva anfört följande:*)

*) Redogörelsen är intagen i drätselnämndens första afdelnings yttrande (se sid. 7—13 här framför).

Af nämnda redogörelse öfver afgifna yttranden i anledning af den föreliggande remissen framgår tydligt, att kostnaderna i följd af socknens inkorporering komma att ställa sig afsevärdt högre än kommitterade beräknat, äfven om man bortser därifrån, att i kommitterades kalkyler icke ingå ränta och amortering å de lånebelopp, som staden måste upptaga för utförande af erforderliga kommunala anläggningar.

Det torde med ganska stor sannolikhet kunna antagas, att, sedan väl inkorporeringen blifvit genomförd och särskildt med anledning däraf, att den ledande principen vid aftalets upprättande varit att bereda inneväanarne inom den till inkorporering föreslagna socken med hänsyn till rättigheter och skyldigheter full likställighet med Stockholms stads inneväanare, stadens kostnader komma att i väsentlig grad stegras, hvilket erfarenheten från Göteborg äfven lär hafva gifvit vid handen.

Kontoret anser visserligen, att det för staden kan vara af vikt och af stort intresse att få de staden närmast angränsande områdena inkorporerade med sig, emedan deras och stadens förhållanden i många afseenden hänga så intimt tillsammans, att i sådana fall önskligt vore, att de komme under gemensam förvaltning.

Detta torde särskildt vara fallet med afseende å hälso- och fattigvård samt skolväsende och rättsskipning.

Men kontoret kan icke finna nödigt, att, för vinnande af gemensamhet i nyss nämnda afseenden, full likställighet till rättigheter och skyldigheter med stadens inneväanare skall i alla afseenden beredas innebyggarne i Brännkyrka socken; och anser kontoret detta särskildt böra beaktas i hvad det gäller vägars anläggning och underhall samt renhållning äfvensom vägars förseende med aflopsledningar.

Kontoret får i sammanhang härmed erinra, att stadens fastighetsägare för att vinna likställighet i kommunala rättigheter och skyldigheter med stadens öfriga inneväanare fått och fortfarande få vidkännas afsevärda kostnader för att få aflyftade sådana afgifter och skyldigheter, som ålegat dem såsom särskild klass, nämligen afgiften till nattbevakning, fattighus, inkvartering, båtsmanshåll, gatuläggning och gatubelysning samt skyldighet att bestrida fastigheterna åliggande gaturenhållning.

Enligt kungl. brefvet af den 24 april 1868 angående likställighet i kommunala rättigheter och skyldigheter emellan hufvudstadens inneväanare stadgas, att ägare eller innehafvare af fastigheter inom hufvudstadens område, emot att de, för år 1868 och följande år, tills vidare erlægga en särskild afgift under benämning

fastighetsskatt utaf två kronor för hvarje 1,000 kronor å fastigheternas taxeringsvärden samt till staden öfverlämna de till inkvarteringsverket hörande fastigheter och servis vid kasernerna, från och med samma år icke vidare komma att såsom särskild klass påföras de dem nu åliggande afgifter till nattbevakning, fattighus, inkvartering, båtsmanshåll, gatuläggning och gatubelysning.

Af förenämnda afgift skulle anses 30 öre såsom gatubeläggnings- och 45 öre såsom gatulyshållningsavgift.

Denna särskilda fastighetsskatt skulle vidare upphöra efter fyratonde året efter dess början, dock att, om före denna tid fonden uppgår till ett belopp, som efter beräkning af 5 % lämnar i årlig ränta 277,500 kronor, eller till 5,550,000 kronor, fastighetsskatten skulle med samma år, sådant inträffar, upphöra och icke vidare utgå.

Redan år 1889 hade fonden stigit till ofvan nämnda belopp.

Beträffande den hvarje fastighetsägare åliggande gaturenhållningsskyldighet har densamma under vissa villkor enligt kungl. brevet af den 22 januari 1898 aflyftats från fastighetsägarna för att såsom ett gemensamt åliggande ombesörjas af kommunen.

Enligt nämnda kungl. bref skall nämligen för hvarje fastighet erläggas en till beloppet en gång för alla bestämd afgift, däraf 15 procent skola användas till aflösning af husägarnes omförmälda gaturenhållningsskyldighet.

Med det år, vid hvars slut den årliga räntan efter tre och en half procent å stadens skuld för aflösningssmedlen uppgår till det belopp, hvilket beräknats såsom stadens årskostnad för gaturenhållningen vid den tid, då staden öfvertagit befattningen därmed, skall gaturenhållningsavgiften upphöra att erläggas; dock att sådant i alla händelser skall äga rum, så snart femtio år förflutit från nyssberörda öfvertagande, änskönt gaturenhållningssmedlen då ännu ej uppgått till omförmälda belopp.

Den fastigheterna åliggande gaturenhållningsskyldigheten uppskattades till en kostnad af 622,666 kronor, som med beräkning af tre och en half procents ränta motsvarar ett kapital af 17,790,457 kronor.

Kontoret kan ej finna annat än att det skulle innebära en orättvisa mot stadens fastighetsägare och äfven mot dess öfriga innevånare, om de skulle nödgas utan särskild ersättning aflyfta från ägarne af fastighet inom Brännkyrka socken i här nämnda afseenden dem åliggande skyldigheter. Nämnda åtagande bör naturligtvis inskränkas att omfatta endast den skyldighet i afseende å bekostandet af gators

anläggning, underhåll, renhållning och förseende med afloppsledning, som lagligen åligger Brännkyrka kommun.

Kontoret anser därför af största vikt, att vid fråga om inkorporering af stadens grannsamhällen man icke till hvad pris som helst önskar denna genomförd, utan ägnar tillbörlig uppmärksamhet däråt, att i och för inkorporeringen staden icke åtager sig större kostnader än som kunna anses skäligen och som staden, med hänsyn till dess ekonomi och de stora kraf, som för närvarande och under den närmaste framtiden ställas på stadskassan för nuvarande stadens eget behof, utan olägenhet för dess innevånare, kan mäktat bära.

I denna uppfattning har kontoret stärkts genom besök dels i Göteborg, där Lundby socken redan blifvit införlifvad med Göteborgs stad, dels i Jönköping, där aftal träffats och af kungl. maj:t godkänts om Lungarums sockens införlifvande med Jönköpings stad.

Beträffande Göteborg, som öfvertagit väghållningsskyldigheten inom socknen, hade man kommit till den erfarenheten, att förvärfvet af den till gator använda marken inom de bebyggda delarna af Lundby redan hade och fortfarande komme att åsamka staden dryga utgifter, och att man, i anledning däraf vid blifvande frågor om inkorporering med staden af andra samhällen komme att ägna vägfrågan särskild uppmärksamhet.

I Jönköping har man däremot undantagit väghållningsfrågan och ordnat densamma sålunda, att socknen fortfarande skall tillhöra väghållningsdistriktet och fullgöra sina skyldigheter gent emot detsamma; hvaremot socknens innevånare till gengäld härför skulle befrias från skyldigheten att deltaga i kostnaderna för anläggning och underhåll af gator och allmänna platser äfvensom vägar inom Jönköpings stads nuvarande område.

Kontoret kan icke finna annat än att ett sådant ordnande af vägfrågan innebär ett visst berättigande, ty, såsom kontoret förut framhållit, kan det icke gärna vara med billigheten öfverensstämmande, att innevånarna i Stockholms stad skola bidraga till att aflyfta de ägare af fastighet inom Brännkyrka socken åliggande skyldigheter i nämnda afseende, och kan då äfven ifrågasättas, om icke af samma billighetshänsyn innevånarna inom Brännkyrka socken borde befrias från att deltaga i kostnaderna för gators anläggande, underhåll och renhållning samt förseende med aflopp inom nuvarande staden, så mycket mer, som nämnda arbeten inom den nuvarande staden måste verkställas efter helt andra och betydligt dyrbarare principer än som gifvetvis böra komma att tillämpas inom Brännkyrka socken, äfven sedan densamma blifvit införlifvad med hufvudstaden.

Skulle hinder möta för frågans lösning i denna riktning eller ock för att stadens skyldighet beträffande vägars anläggning, underhåll, renhållning och förseende med afloppsledning inskränkes att omfatta endast hvad Brännkyrka kommun i sådant afseende lagligen åligger vid tiden för inkorporeringen, anser kontoret önskligt och äfven fördelaktigare för staden, om inkorporeringen endast komme att omfatta staden tillhöriga, inom nämnda socken belägna egendomar.

Med afseende å öfriga villkor får kontoret framhålla önskvärdheten af ändring af i § 16 intagen bestämmelse om auktionsväsendet i af auktionsdirektören angifven riktning, äfvensom att till § 14 göres sådant tillägg, att äfven villkoren för områdets förseende med vatten, gas och elektrisk ström skola bestämmas i sammanhang med beslutandet angående respektive ledningars utsträckning inom det inkorporerade området.

Drätselnämndens kammarkontor den 11 september 1909.

P. MALM.

Till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Genom remiss den 22 april 1909 har drätselnämndens andra afdelning anmodats afgifva yttrande öfver det af utsedde delegerade för inkorporeringsfrågor afgifna betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken; och får afdelningen i anledning häraf anföra följande.

Afdelningen har i ärendet hört byggnads- och kammarkontoren samt stadens renhållningsverk, hvilkas yttranden här biläggas.*)

Därjämte har afdelningen haft tillfälle taga del af de utlåtanden, som i ärendet afgifvits af drätselnämndens första afdelning och landtegendomsnämnden.

Af den sålunda förebragta utredningen finner afdelningen det otvetydigt framgå,

*) Byggnads- och kammarkontorens yttranden äro lika lydande med de till drätselnämndens första afdelning afgifna.

att det uppgjorda aftalet icke är af beskaffenhet att kunna af staden oförändradt godkännas.

Särskildt med afseende å de till afdelningens förvaltning hörande angelägenheter ställer aftalet i utsikt för staden så betungande utgifter och så stora svårigheter med hänsyn till administration och dylikt, att afdelningen anser sig med fog kunna ifrågasätta, huruvida de jämkningar däri, som i tillhörande afseenden ifrågasatts af första afdelningen och landtegendomsnämnden, skola blifva tillfyllest för att lämna garanti för att de väntade fördelarna för staden af inkorporeringar icke skola väsentligen motvägas af nackdelar.

På denna grund och i anslutning till de yttranden rörande de särskilda bestämmelserna i det upprättade aftalsförslaget, som afgifvits af första afdelningen och landtegendomsnämnden, ser sig afdelningen förhindrad att biträda det framlagda förslaget i nu föreliggande skick, men hemställer afdelningen, med hänsyn till möjligheten af åtskilliga modifikationer däri vid en förnyad underhandling, att delegerades förslag till dem återremitteras innan ärendet framlägges till stadsfullmäktiges pröfning.

Stockholm den 9 februari 1910.

På afdelningens vägnar:

HUGO HERNLUND.

Reservationer

af herrar *A. E. Magnusson* och *Enequist*, hvilka yrkat afslag å aftalet, samt af herr *Dahlberg*.

9.

Till Stockholms stads drätselnämnds andra afdelning.

Med anledning af till renhållningsdirektören för yttrandes afgifvande remitterade handlingarna angående inkorporering med Stockholms stad af Brännkyrka socken får jag härmed vördsamt anföra följande:

Förslaget till aftal rörande ifrågavarande inkorporering innebär beträffande renhållningsförhållandena skyldighet för staden att snarast möjligt låta upprätta särskilda renhållningsstationer dels vid Liljeholmen med Gröndal dels ock i Örby. Uti en den 12 juni 1907 dagteeknad, till »kommittén för behandling af frågan om angränsande områdets införlifvande med Stockholms stad» ingifven promemoria har renhållningsverket föreslagit en renhållningsstation för Liljeholmen med Gröndal, men beträffande Örby som sin åsikt framhållit, att affallet därstädes lämpligen borde tillgodogöras å bebyggarnes egen odlade jord, och att alltså en särskild renhållningsstation för Örby tills vidare kunde vara obehöflig. Skulle det emellertid anses lämpligt att därstädes anlägga en särskild renhållningsstation, så torde densamma, liksom den vid Liljeholmen, böra anordnas på jöljande sätt och för följande ändamål:

1. Stationerna böra i främsta rummet afses för mottagning af latrinen, som därstädes blandas med sopor och torfströ, hvilken blandning därifrån försäljes till ortens jordbrukare och trädgårdsmästare; enkla anordningar för latrinkärlens tvättning inrättas.

2. Hussopor må äfven vid stationerna få aflämnas, men skola dessa då vara fördelade enligt det i Stockholm tillämpade tvådelningssystemet.

3. Skräpsoporna skola vid stationerna förbrännas.

4. Stationerna behöfva för dessa ändamål ej förses med några vidlyftigare maskinella anordningar.

De strängare och mera detaljerade föreskrifter, som beträffande renhållningen äro gällande i Stockholm, torde lämpligen ännu ej, vare sig inom Liljeholmen eller Örby och så mycket mindre inom öfriga delar af socknen böra tillämpas, utan må det vara de enskilda invånarne obetaget att för användning å egen täppa uppsamla och i enlighet med lämpliga föreskrifter kompostera allt slags husaffall.

I enlighet med omskrifna aftalsförslag skall staden äfven öfvertaga sommar- och vinterväghållningen å inom socknen befintliga vägar, och torde alltså en efter förhållandena afpassad renhållning af vägar och gator inom de mera tätt befolkade delarna af socknen (företrädesvis Liljeholmen och Gröndal) blifva nödvändigt att anordna, hvarjämte vid större snöfall de viktigare allmänna vägarna inom hela socknen torde behöfva plogas. Kostnaden för denna sommar- och vinterväghållning torde komma att belöpa sig på 10,000 kronor pr år.

Ehuru det gifvetvis i sakens nuvarande läge är mycket vanskligt att angifva några exakta siffror, torde under ofvan nämnda förutsättningar kostnaderna för

anläggning (utom markvärdet) och drift af renhållningsstationerna kunna beräknas sålunda:

För Liljeholmen med Gröndal

anläggning	60,000 kronor
årlig driftkostnad	10,000 „

För Örby

anläggning	25,000 kronor
årlig driftkostnad	5,000 „

Då inkomster i form af hämtningsavgifter samt för försäld gödsel böra kunna beräknas till inemot 5,000 kronor, skulle slutliga årsutgiften stanna vid af underhandlingskommittén beräknade 10,000 kronor pr år.

Stockholm den 21 juli 1909.

A. H. Carell.

10.

Då fråga uppstått i hvilken utsträckning gatu- och vägrenhållningen af den till inkorporering föreslagna Brännkyrka socken skulle äga rum enligt renhållningsverkets yttrande den 17 juli 1909, får jag meddela, att härvid blifvit förutsatt, att nämnda renhållning skall afse Liljeholmen och Gröndal och där endast utföras i den omfattning, som i mindre samhällen brukar äga rum, således utan iakttagande af den noggrannhet och omsorg, som utmärker Stockholmsförhållanden, och att i öfrigt fullt landtliga förhållanden fortfarande skulle råda. Ställas större kraf på renhållningen, eller skall densamma omfatta andra områden än de nyssnämnda, komma gifvetvis utgifterna att undergå motsvarande ökning.

Stockholm den 8 februari 1910.

Karl Tingsten.

BIHANG N° 41

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1910.

Handlingar till frågan om förvärfvande af största delen af den för gator, torg och andra allmänna platser afsedda marken å lägenheten Stora Gröndal nr 1 inom Liljeholmens municipalsamhälle i Brännkyrka socken mot vattenledningsvattens tillhandahållande åt samma område enligt angifna villkor.

1. Skrifvelse från stadens delegerade för inkorporeringsfrågor (sid. 1—3).
2. Det i skrifvelsen åberopade kontraktet (sid. 3—6).
3. Markägarens, Stockholms södra tomtaktiebolags, särskilda anhållan att enligt kontraktet komma i åtnjutande af vattenledningsvatten (sid. 7).
4. Utdrag af den af bolaget öfversända bolagsordning (sid. 7—9).
5. Den af bolaget lämnade afskriften af registreringsbevis (sid. 9).
6. De af bolaget lämnade kostnadsberäkningar för ifrågakommande vattenledningsrörnät (sid. 10, 11).

1.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Sedan i och för nedbringande af de kostnader, som efter en eventuell inkorporering af Brännkyrka socken med Stockholms stad komme att för staden föranledas i följd af genomförande af stadsplan för de mera bebyggda delarna af

nämnda socken, det befunnits angeläget att under hand söka åt staden vinna upplåtelse utan ersättning af marken till de inom berörda områden befintliga samfärdsleder, hafva Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor uppdragit åt sin sekreterare att med vederbörande fastighetsägare inleda och föra underhandlingar i sådant syfte. Dessa underhandlingar hafva gifvit till resultat, bland annat, att emellan delegerade å stadens vägnar, å ena, samt Stockholms södra tomtaktiebolag i egenskap af ägare till lägenheten Stora Gröndal n:r 1 i nämnda socken, hvilken lägenhet ingår i området för Liljeholmens municipalsamhälle, å andra sidan, blifvit, under förutsättning från delegerades sida af stadsfullmäktiges godkännande, träffadt skriftligt aftal, hvarigenom bolaget till staden utan ersättning och med full äganderätt upplåtit den nämnda lägenhet tillhörande mark, som enligt ett af löjtnanten H. G. Torulf för sagda område upprättadt, berörda aftal bilagdt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser, dock med visst undantag, mot det att bolaget tillförsäkrats rätt att — sedan genom bolagets försorg och på dess bekostnad för ändamålet erforderliga rörledningar med tillbehör blifvit anbragta i enlighet med plan och på sätt, som af stadens drätselnämnds andra afdelning kunde komma att godkännas — för nämnda fastighet och därifrån gjorda afsöndringar för all framtid erhålla vatten från stadens vattenledning efter mätare mot afgift, som intill tiden för Brännkyrka sockens inkorporering med staden bestämts till 30 öre per kubikmeter förbrukadt vatten och därefter skulle utgöras enligt för vattenförbrukare inom staden gällande taxa.

Jämte det delegerade härmed till stadsfullmäktige för godkännande öfverlämna förenämnda aftal med däri åberopade förslag till stadsplan äfvensom en af bemälda bolag till fullmäktige ställd, hit ingifven ansökning om erhållande från stadens vattenledning af vatten till ifrågavarande lägenhet på villkor, som innehölles i berörda aftal, få delegerade tillika anföra följande.

Då i nu förevarande fall är fråga om att låta tillhandahållande af vatten från stadens vattenledning utgöra prestation från stadens sida vid förvärf af äganderätt till gatumark inom Gröndals villasamhälle, samt det uppenbarligen är af stor vikt för staden, för den händelse Brännkyrka socken varder med staden införlifvad, att utan ekonomisk uppoffring vinna äganderätt till berörda mark, finna delegerade ur de synpunkter, delegerade hafva att iakttaga, icke någon betänklighet kunna möta mot att bolaget redan före socknens införlifning med staden kommer i åtnjutande af vatten från stadens vattenledning. Enligt delegerades

förmenande är ifrågavarande aftal fördelaktigt för staden, hvarför delegerade äfven på det lifligaste tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte godkänna detsamma.

Stockholm den 20 maj 1910.

På delegerades vägnar:

ERIK MARTIN.

Axel Körner.

2.

Emellan Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor å stadens vägnar, å ena, samt Stockholms södra tomtaktiebolag, å andra sidan, är under förutsättning från delegerades sida af stadsfullmäktiges godkännande träffadt följande aftal:

1:o.

I egenskap af ägare till lägenheten Stora Gröndal n:r 1 i Brännkyrka socken, hvilken lägenhet utgör området för Gröndals villasamhälle, upplåter Stockholms södra tomtaktiebolag till Stockholms stad på nedannämnda villkor utan ersättning och med full äganderätt all den nämnda lägenhet tillhörande mark, som enligt ett af löjtnanten H. G. Torulf för sagda område upprättadt, härhos bilagdt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser, dock med undantag af den mark med tillhörande vattenområde, som är belägen utmed ifrågavarande lägenhets stränder vid Mälaren.

I den upplåtna marken ingår icke tomt, som afsetts för allmän byggnad. Hela arealen af den upplåtna marken utgör enligt med planimeter verkställd uppmätning 120,000 kvadratmeter.

2:o.

Den upplåtna marken äger staden tillträda när Brännkyrka socken blifvit med staden införlifvad.

Innan samma mark af staden tillträds äger bolaget full förfoganderätt i afseende å densamma.

3:o.

Ifrågavarande mark öfverlätas med samma rätt, som bolaget har till densamma, och fritager sig bolaget fördenskull från all hemulsskyldighet.

4:o.

Uti förenämnda lägenhet och således äfven i den nu upplåtna marken finnas meddelade vissa inteckningar till säkerhet för aftal om upplåtelse af rätt till behöfliga vägar för tomter, som försålts från lägenheten; och är staden skyldig att respektera dessa servitutsaftal, så att bolaget icke ålägges något skadestånd för bristande uppfyllelse af samma aftal.

Den öfverlåtna marken skall i öfrigt af bolaget till staden öfverlämnas fri från penninginteckning.

5:o.

Staden äger icke förhindra den person eller det bolag, som kommer att anlägga spårväg från Reymersholm öfver Liljeholmsviken till och genom Gröndals villasamhälle, att i den till staden nu upplåtna marken vidtaga de anordningar, däruti inbegripet markens höjning genom påfyllning, som erfordras för spårvägens framdragande och anläggning af bro öfver Liljeholmsviken.

6:o.

Därest vid stadens tillträde af ifrågavarande gator, torg och allmänna platser kungl. maj:t lämnat tillstånd till framdragande af spårväg i någon af dessa kommunikationsleder eller områden, äger staden icke att utan samtycke af bolaget eller dess rättsinnehafvare förbjuda sådan spårvägs anläggande och trafikerande, likasom de upplåtna gatorna och allmänna platserna icke få af staden annat än tillfälligtvis afstängas utan att lika goda kommunikationsleder förut af staden anordnats.

7:o.

Vid bebyggande af tomt inom Gröndals villasamhälle må, så länge byggnadsarbetet pågår, den till tomten angränsande gatumarken disponeras i enahanda omfattning och på samma villkor, som gälla i fråga om mindre trafikerade gator inom stadens område.

8:o.

Nuvarande eller blifvande ägare till förevarande lägenhet och därifrån gjorda afsöndringar tillförsäkras rätt att — sedan genom bolagets försorg och på dess bekostnad för ändamålet erforderliga rörledningar med tillbehör blifvit anbragta i enlighet med plan och på sätt, som af stadens drätselnämnds andra afdelning godkännes — för nämnda fastighet och därifrån gjorda afsöndringar för all framtid erhålla vatten från stadens vattenledning efter mätare mot afgift, som intill tiden för Brännkyrka sockens inkorporering med staden bestämmes till 30 öre per kubikmeter förbrukadt vatten och därefter utgöres enligt taxa, som är eller blifver allmänt gällande för vattenförbrukare inom staden, dock att, därest rörledningens bibehållande utan kostnad för staden i marken mellan stadens nuvarande hufvudledning och gränsen för bolagets område skulle förhindras, stadens förenämnda skyldighet upphör, intill dess hindret undanröjts. I öfrigt skola i afseende å sättet för tillhandahållande inom Gröndals villasamhälle af vatten från stadens vattenledning gälla enahanda villkor, som för stadens område äro stadgade, dock med den förändring härutinnan, som innefattas i bestämmelserna i mom. 10:o här nedan.

9:o.

Äganderätten till de i mom. 8:o omförmälda rörledningar med tillbehör skall vid tiden för Brännkyrka sockens införlifning med staden utan ersättning tillfalla staden; och förbinder sig bolaget att intill nämnda tidpunkt vidmakthålla samma rörledningar med tillbehör.

Likaså skall bolaget vid berörda tid utan ersättning till staden afstå de bolaget tillhöriga aflopsledningar med tillbehör, som kunna vara nedlagda eller begagnade i den nu öfverlättna gatumarken.

10:o.

Bolaget förbehåller sig rätt att för de kostnader, bolaget kan få vidkännas för anbringande af de i mom. 8:o angifna rörledningar med tillbehör, erhålla godtgörelse af nuvarande eller blifvande tomtägare inom Gröndals villasamhälle, hvilka hvar för sig fördenskull komma att af bolaget tillförbindas skyldighet att årligen under en tidrymd af 20 år till bolaget gälda afgifter till amortering af berörda kostnader, skolande tillika i de därom upprättade kontrakt bolaget eller dess rättsägare tillerkännas befogenhet att, därest tomtägare skulle underlåta gälda honom påförd amorteringsavgift, låta afstänga vattenledningen till hans tomt.

Till ernående af säkerhet för bekommande af sagda amorteringsavgifter öfverläter bolaget härigenom åt staden all sin rätt till desamma mot skyldighet för staden att genom sitt vattenledningsverk årligen af tomtägare uppbära och till bolaget redovisa samma afgifter.

11:o.

Därest stadsfullmäktige icke före utgången af nästkommande juni månad genom beslut, som varder i vederbörlig ordning fastställt, godkänt detta aftal, har detsamma till alla delar förfallit.

Häraf äro två lika lydande exemplar upprättade.

Stockholm den 19 maj 1910.

På Stockholms stads delegerades vägnar:

ERIK MARTIN.

Axel Körner.

På en gång närvarande vittnen:

I. Arpi.

E. Littman.

Stockholms södra tomtaktiebolag:

E. von Krusenstierna.

Emil Juhlin.

C. Carlberg.

På en gång närvarande vittnen:

S. Karlsson.

E. Molander.

3.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Sedan undertecknad, bolag såsom ägare af lägenheten Gröndal inom Liljeholmens municipalsamhälle, enligt öfverlåtelsehandling af den 19 maj 1910 förklarat sig villigt att under vissa villkor till staden öfverlåta äganderätten till all gatumark å nämnda lägenhet enligt blifvande stadsplan, får bolaget härmed vördsamant anhålla, att under det i mom. 8 af öfverlåtelsehandlingen bestämda villkoret måtte medgifvas bolaget att från stadens vattenledning erhålla vatten till dess ägor.

Stockholm den 20 maj 1910.

Stockholms södra tomtaktiebolag.

*C. Carlberg.**Emil Juhlin.*

4.

Utdrag af bolagsordning för Stockholms södra tomtaktiebolag.

§ 1.

Detta bolag, hvars firma är Stockholms södra tomtaktiebolag, är grundadt på aktier med begränsad ansvarighet i enlighet med bestämmelserna i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895.

§ 2.

Bolagets verksamhet har till föremål att efter inköp af egendomen Stora Gröndal n:r 1 i Brännkyrka socken af Stockholms län idka köp och försäljning af tomter med dithörande rörelse.

§ 3.

Bolagets styrelse skall hafva sitt säte i Stockholm.

§ 4.

Aktiekapitalet skall utgöra minst Åttahundratusen (800,000), och högst Två millioner Fyrahundratusen (2,400,000) kronor.

§ 5.

Hvarje aktie skall lyda å Ettusen (1,000) kronor, och aktiebrefven skola ställas till viss man.

§ 6.

Alla aktier skola medföra samma rätt.

§ 7.

Bolagets styrelse skall bestå af tre bland aktieägarne utsedda ledamöter med en suppleant för dem. Styrelsen, som inom sig väljer ordförande, skall vara beslutförför, när två ledamöter äro närvarande, därest de äro om beslutet ense.

§ 8.

Bolagets firma tecknas af den eller dem bland styrelsens ledamöter, som styrelsen därtill utser.

Att förestående bolagsordning blifvit å konstituerande bolagsstämma denna dag med Stockholms södra tomtaktiebolag enhälligt antagen, betyga:

Stockholm den 31 augusti 1908.

För Stockholms södra tomtaktiebolag,

Dess styrelse:

Olof Aschberg.

Nils Lönnerblad.

Isak Blom.

5.

Registreringsbevis.

Att kungl. patent- och registreringsverket den 10 september 1908 beviljat registrering för *Stockholms södra tomtaktiebolag*; att styrelsen, som har sitt säte i *Stockholm*, enligt en den 29 april 1909 i aktiebolagsregistret intagen uppgift utgöres af öfversten Wilhelm Ernst von Krusenstierna i Gäfle samt kanslirådet Carl Johan Carlberg och direktören Oscar Emil Juhlin, båda i *Stockholm*, med direktören Robert Friestedt i Gröndal, Brännkyrka socken af *Stockholms län*, till suppleant; att firman tecknas af Juhlin samt, vid förfall för honom, af någon utaf styrelsens båda öfriga ordinarie ledamöter, dock, att vid afhandlingar om försäljning af tomter eller andra fastigheter firman tecknas af två ordinarie styrelseledamöter i förening; samt att därefter intill denna dag någon ändring härutinnan icke registrerats; det varder härmed till bevis meddeladt.

Stockholm den 18 maj 1909.

Ex officio:

E. S. Björkman.

Rätt afskrifvet intyga:

L. Sundin.

E. Molander.

6.

Kostnadsberäkning

för vattenledningsrörnät till Gröndal inom Liljeholmens municipalsamhälle.

I. Ledningar afsedda till omedelbart utförande.

Raka rör: 8" 940 m. à kronor 7:—	6,650:—	
» » 6" 1,680 m. à » 5:—	8,400:—	
» » 4" 1,320 m. à » 3:50	4,620:—	19,670:—
Afstängningsventiler	1,000:—	
Brandposter	2,500:—	
Formrör	1,200:—	
Bly, diktgarn, fotogen	3,000:—	
Läggning och diktning	3,000:—	
Schaktning och återfyllning	9,000:—	
Bergsprängning	25,000:—	
Återfyllning i berggraf	6,000:—	
Transporter	1,500:—	
Tillsyn och diverse	7,130:—	
		<hr/> Summa kronor 79,000:—

Anm. Af schaktnings-, återfyllnings- och bergsprängningskostnaderna tänkas hälften lagda på afloppsledningarna, och utvisa ofvanstående siffror således den del af dessa kostnader, som bör påföras vattenledningen.

Sprängningsmassan är endast approximativt beräknad efter okulärbesiktning på platsen.

Stockholms vattenledningsverk:

O. NORDENSTRAHL.

Kostnadsberäkning

för vattenledningsröret till Gröndal inom Liljeholmens municipalsamhälle.

II. Ledningar för röretets fullbordande.

Raka rör: 6" 1,200 m. à kronor 5: —	6,000: —	
» » 4" 4,370 m. à » 3: 50	15,295: —	21,295: —
Afstängningsventiler	1,200: —	
Brandposter	3,800: —	
Formrör	1,200: —	
Bly, diktgarn, fotogen	4,200: —	
Läggning och diktning	4,200: —	
Schaktning och återfyllning	12,500: —	
Bergsprängning	29,440: —	
Återfyllning i berggraf	7,500: —	
Transporter	2,000: —	
Tillsyn och diverse	8,665: —	
		Summa kronor 96,000: —

Anm. Af schaktnings-, återfyllnings- och bergsprängningskostnaderna tänkas hälften lagda på afloppsledningarna, och utvisa ofvanstående siffror således den del af dessa kostnader, som bör påföras vattenledningen.

Sprängningsmassan är endast approximativt beräknad efter okulärbesiktning på platsen.

Stockholms vattenledningsverk:

O. NORDENSTRAHL.

Kostnadsberäkning

för vattenledningsverket till Gårdstäl med tillhörande renslingsanläggning
II. Lednings för renslingsanläggningen

Bakverk 6" 1.200 m a kronor 2	15.000
" " " " " " " " " " " " " "	15.000
Aströmningsskåp	1.200
Flusskast	1.200
Förvar	1.200
Byggnadskostnader	1.200
Lagring och dikning	1.200
Schaktning och återställning	1.200
Berggrävning	1.200
Återställning i berggräv	1.200
Tjänster	1.200
Tillbehör diverse	1.200
Summa kronor	90.000

Om de nämnda kostnaderna skulle komma att öka på grund af ändringar i planerna för ledningsverket och dess tillhörande anläggningar, så skulle detta naturligtvis komma att påverka kostnadsberäkningen i samma mån.

L. O. NORDENSTRÅLE
LEHTINEN O.

BIHANG N: 75

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1910.

Handlingar till frågan om förvärfvande af den för gator, torg och andra allmänna platser afsedda marken å lägenheterna Aspudden och Jakobsdal n:r 1 inom Liljeholmens municipalsamhälle i Brännkyrka socken mot vattenledningsvattens tillhandahållande åt samma område enligt angifna villkor.

1. Skrifvelse från stadens delegerade för inkorporeringsfrågor (sid. 1, 2).
2. Det i skrifvelsen åberopade kontraktet (sid. 2—5).
3. Den till kontraktet hörande arealberäkningen öfver gator å lägenheten Aspuddens område (sid. 6, 7).

1.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Mellan Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor å stadens vägnar, å ena, samt Byggnadsaktiebolaget Manhem i egenskap af ägare till lägenheterna Aspudden och Jakobsdal n:r 1 i Brännkyrka socken, hvilka lägenheter ingå i området för Liljeholmens municipalsamhälle, å andra sidan, är under förbehåll från delegerades sida af stadsfullmäktiges godkännande träffadt skriftligt aftal, hvarigenom bolaget till staden utan ersättning och med full äganderätt upplåtit all den nämnda lägenheter tillhörande mark, som enligt ett för samma lägenheter af Allmänna ingenjörbyrån för väg- och vattenbyggnader i februari 1910 upprättadt, berörda aftal bilagdt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser, mot det att bolaget tillförsäkrats rätt att — sedan genom

bolagets försorg och på dess bekostnad för ändamålet erforderliga rörledningar med tillbehör blifvit anbragta i enlighet med plan och på sätt, som af stadens drätsel-nämnds andra afdelning godkännes — för nämnda fastigheter och därifrån gjorda afsöndringar för all framtid erhålla vatten från stadens vattenledning efter mätare mot afgift, som intill tiden för Brännkyrka sockens inkorporering med staden bestämts till 30 öre per kubikmeter förbrukadt vatten och därefter skulle utgöras enligt för vattenförbrukare inom staden gällande taxa.

Med öfverlämnande af berörda preliminära aftal med däri åberopade förslag till stadsplan äfvensom en arealberäkning å förenämnda gatumark, få delegerade, enär det uppenbart är af stor vikt för staden, för den händelse Brännkyrka socken varder med staden införlifvad, att utan ekonomisk uppoffring vinna äganderätt till berörda mark, samt då enligt delegerades förmenande ifrågavarande aftal är fördelaktigt för staden, härmed hemställa, att samma aftal måtte af stadsfullmäktige godkännas.

Stockholm den 26 maj 1910.

På delegerades vägnar:

ERIK MARTIN.

Axel Körner.

Emellan Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor å stadens vägnar, å ena, samt Byggnadsaktiebolaget Manhem, å andra sidan, är under förutsättning från delegerades sida af stadsfullmäktiges godkännande träffadt följande aftal:

1:o.

I egenskap af ägare till lägenheterna Aspudden och Jakobsdal n:r 1 i Brännkyrka socken, hvilka lägenheter ingå i området för Liljeholmens municipal-

samhälle, upplåter Byggnadsaktiebolaget Manhem till Stockholms stad på nedan nämnda villkor utan ersättning och med full äganderätt all den nämnda lägenheter tillhörande mark, som enligt ett för samma lägenheter af Allmänna ingenjörbyrå för väg- och vattenbyggnader i februari 1910 upprättadt, härvid bilagdt förslag till stadsplan afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser och hvilka finnas upptagna i bifogade specifikation.

Hela arealen af den upplåtna marken utgör 149,062 kv.-meter.

2:o.

Den upplåtna marken äger staden tillträda, när Brännkyrka socken blifvit med staden införlifvad; och skall sagda mark af bolaget till staden öfverlämnas fri från penninginteckning.

Innan samma mark af staden tillträds, äger bolaget full förfoganderätt i afseende å densamma.

3:o.

Ifrågavarande mark öfverlåtes med den rätt, som bolaget har till densamma, och fritager sig bolaget fördenskull från all hemulsskyldighet.

I upplåtelsen ingå icke några byggnader, växande skog eller andra å marken varande anläggningar för trädgårdsodling.

4:o.

Nuvarande eller blifvande ägare till förevarande lägenheter eller därifrån gjorda afsöndringar tillförsäkras rätt att — sedan genom bolagets försorg och på dess bekostnad för ändamålet erforderliga rörledningar med tillbehör blifvit anbragta i enlighet med plan och på sätt, som af stadens drätselnämnds andra afdelning godkännes — för nämnda fastigheter och därifrån gjorda afsöndringar för all framtid erhålla vatten från stadens vattenledning efter mätare mot afgift, som intill tiden för Brännkyrka sockens inkorporering med staden bestämmes till 30 öre per kubikmeter förbrukadt vatten och därefter utgöres enligt taxa, som är eller blifver allmänt gällande för vattenförbrukare inom staden; dock att, därest rörledningens bibehållande utan kostnad för staden i marken mellan stadens nuvarande hufvudledning och gränsen för bolagets område skulle förhindras, stadens

förenämnda skyldighet upphör, intill dess hindret undanröjts. I öfrigt skola i afseende å sättet för tillhandahållande inom ifrågavarande lägenheter af vatten från stadens vattenledning gälla enahanda villkor, som för stadens område äro stadgade.

5:o.

För möjliggörande för staden att från sin vattenledning tillhandahålla vatten åt personer boende å hemmanet $\frac{1}{2}$ mantal Hägersten n:r 1 i Brännkyrka socken samt åt där befintliga verk och inrättningar ikläder sig bolaget skyldighet att inom sitt område till gränsen mot sagda hemman framdraga såväl det hufvudrör, hvarifrån vatten kommer att tagas för ifrågavarande lägenheter och därifrån gjorda afsöndringar, som de birör, hvilka i öfrigt kunna för ofvanberörda ändamål befinnas erforderliga.

Bolaget berättigas emellertid att af ägaren till meranämnda hemman bekomma godtgörelse för kostnaderna för nedläggande af sagda rör till de delar och de dimensioner, dessa icke kunna anses vara för förevarande lägenheter eller därifrån gjorda afsöndringar erforderliga.

6:o.

Äganderätten till de i mom. 4 och 5 omförmälda rörledningar med tillbehör skall vid tiden för Brännkyrka sockens införlifning med staden utan ersättning tillfalla staden; och förbinder sig bolaget att intill nämnda tidpunkt vidmakthålla samma rörledningar med tillbehör, dock med rätt för bolaget att af ägarne till hemmanet Hägersten bekomma godtgörelse för kostnaderna för underhållet af de rörledningar, medelst hvilka hemmanet kommer att förses med vatten.

Likaså skall bolaget vid berörda tid utan ersättning till staden afstå de afloppsledningar med tillbehör, som kunna vara nedlagda eller begagnade i den nu öfverlätna gatumarken.

7:o.

I det aftal, som kan komma att upprättas mellan staden och ägarne till hemmanet Hägersten rörande tillhandahållande åt hemmanet af vatten från stadens vattenledning, skall staden tillförbinda bemälda ägare skyldighet att gälda bolaget de i mom. 5 och 6 omförmälda kostnader och däri tillika för samme ägare stadga den påföljd för underlåtenhet att fullgöra berörda skyldighet, att vattenledningen till hemmanet i så fall varder af staden afstängd.

8:o.

Intill tiden för Brännkyrka sockens inkorporering med staden är bolaget ensamt ansvarigt för erläggande af afgifter för det vattenledningsvatten, som förbrukas inom området för ifrågavarande lägenheter. Skulle bolaget upplösas före nämnda tidpunkt, skall antaglig säkerhet af bolaget ställas för berörda afgifter, vid äfventyr att vattenledningen eljest afstänges.

9:o.

Därest stadsfullmäktige icke före utgången af nästkommande juni månad genom beslut, som varder i vederbörlig ordning fastställt, godkänt detta aftal, har detsamma till alla delar förfallit.

Häraf äro två lika lydande exemplar upprättade.

Stockholm den 24 maj 1910.

På stadens delegerades vägnar:

ERIK MARTIN.

Axel Körner.

För Byggnadsaktiebolaget Manhem:

P. H. HEDENBLAD. F. ENHÖRNING.

GUST. SVENSSON.

Herrar P. H. Hedenblads, F. Enhörnings och Gust. Svenssons egenhändiga namnteckningar bevittna:

N. Ouchterlony.

S. Muhr.

Herrar Erik Martins och Axel Körners egenhändiga namnteckningar bevittna:

M. Swanbeck.

N. Carlsson.

3.

Approximativ arealberäkning öfver gator inom Aspudden.

N:r.	Gatunamn.	Hela gatans areal.	Gamla vägens areal.	N:r.	Gatunamn.	Hela gatans areal.	Gamla vägens areal.
		m ²	m ²			m ²	m ²
1	Arngrimgsgatan	1,760			Transport	62,017	1,682
2	Arosgatan	3,247	312	24	Lagmansgatan	3,750	
3	Aspuddsvägen	2,770	900	25	Lyckovägen	2,040	
4	Baldersgatan	665		26	Magnus Ladulås väg	6,240	2,100
5	Belegatan	1,140		27	Manhemsgatan	3,830	570
6	Biskopsgatan	2,480		28	Margaretagatan	2,565	
7	Borégatan	980		29	Månstigen	750	228
8	Borgaregatan	1,000		30	Njords väg	1,400	
9	Bredablicksgatan	2,500		31	Prelatvägen	625	
10	Brunnsvägen	575		32	Rolf Krakes väg	1,725	1,200
11	Brödragatan	540		33	Ruriksgatan	540	
12	Clas Hornsgatan	1,550	35	34	Segersällsgatan	2,840	
13	Ehrensköldsgatan	1,470	60	35	Sigvardsvägen	565	
14	Ekstigen	985		36	Skandiagatan	19,100	3,660
15	Falkgränd	560		37	Sköldmövägen	2,790	750
16	Hökgränd	210		38	Solgatan	4,260	600
17	Höfdingagatan	5,940		39	Sten Sturegatan	10,950	30
18	Ingeborgsgatan	1,740		40	Stjärnvägen	3,190	75
19	Jakob Baggesgatan	1,200	375	41	Stenkilsvägen	1,290	
20	Jarlagatan	23,870		42	Styrbjörnsvägen	3,500	
21	Karilas väg	2,090		43	Sverkergatan	1,300	
22	Kung Gustafsgatan	4,180		44	Tallgränd	350	
23	Kämpagatan	565		45	Tyrfingsvägen	910	
	Transport	62,017	1,682		Transport	136,527	10,895

N:r.	Gatunamn.	Hela gatans areal.	Gamla vägens areal.	N:r.	Gatunamn.	Hela gatans areal.	Gamla vägens areal.
		m ²	m ²			m ²	m ²
	Transport	136,527	10,895		Transport	143,352	11,195
46	Urdsvägen	1,020		55	Obenämnd gata	140	88
47	Valkyriagatan	742		56	» »	350	
48	Väringegatan	480			Summa	143,842	11,283
49	Völsungagatan	1,820					
50	Ygdrasilsgatan	798					
51	Återvändsgränd	735			<i>Öppna platser.</i>		m ²
52	Örngränd	280			Torg		2,570
53	Obenämnd gata	650			Lekplats		1,450
54	» »	300	300		Öppen plats		1,200
	Transport	143,352	11,195		Summa	5,220	

Tillhör kontrakt den 24 maj 1910.

För Byggnadsaktiebolaget Manhem

P. H. HEDENBLAD.

F. ENHÖRNING.

GUST. SVENSSON.

№	Наименование	Единица измерения	Количество	Цена	Сумма
1	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
2	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
3	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
4	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
5	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
6	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
7	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
8	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
9	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
10	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
11	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
12	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
13	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
14	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
15	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
16	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
17	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
18	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
19	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
20	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
21	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
22	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
23	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
24	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
25	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
26	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
27	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
28	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
29	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
30	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
31	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
32	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
33	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
34	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
35	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
36	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
37	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
38	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
39	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
40	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
41	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
42	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
43	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
44	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
45	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
46	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
47	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
48	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
49	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
50	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
51	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
52	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
53	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
54	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
55	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
56	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
57	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
58	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
59	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
60	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
61	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
62	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
63	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
64	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
65	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
66	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
67	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
68	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
69	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
70	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
71	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
72	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
73	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
74	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
75	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
76	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
77	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
78	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
79	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
80	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
81	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
82	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
83	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
84	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
85	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
86	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
87	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
88	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
89	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
90	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
91	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
92	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
93	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
94	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
95	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
96	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
97	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
98	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
99	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
100	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
101	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
102	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
103	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
104	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
105	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
106	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
107	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
108	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
109	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
110	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
111	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
112	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10
113	Хлеб пшеничный	пуд	100	1.00	100.00
114	Хлеб ржаной	пуд	50	0.80	40.00
115	Хлеб овсяный	пуд	20	0.60	12.00
116	Хлеб ячменный	пуд	10	0.50	5.00
117	Хлеб гречневый	пуд	5	0.40	2.00
118	Хлеб кукурузный	пуд	3	0.30	0.90
119	Хлеб просовый	пуд	2	0.20	0.40
120	Хлеб перловый	пуд	1	0.10	0.10

Для бухгалтерского учета

П. П. ПИКО

ГЛАВ. УЧЕТ

558

BIHANG N:r 85

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial
för år 1910.

Ytterligare handlingar till frågan om Brännkyrka sockens införlifning
med Stockholms stad.

(Jfr bih. n:r 14 för år 1908, n:r 35—37, 143, 150 och 188 för år
1909 samt n:r 7 för år 1910.)

- 1:o Skrifvelse från stadens delegerade för inkorporeringsfrågor (sid. 1—26.)
- 2:o Bilagor (sid. 27—36.)
- 3:o Rättelser (sid. 37).

1.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Den 7 nästlidne maj hafva Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor fått från stadsfullmäktiges beredningsutskott emottaga ett så lydande protokollsutdrag:

»Utdrag af protokollet, hållet hos Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott den 28 april 1910.

§ 16.

Föredrogs ett så lydande protokollsutdrag:

»Utdrag af protokollet, hållet hos beredningsutskottets afdelning B. den 27 april 1910.

Företogs till behandling stadens delegerades för inkorporeringsfrågor betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholm af Brännkyrka socken

Efter hällen öfverläggning beslöt afdelningen, som för sin del hyste den uppfattning, att inkorporering af endast vissa delar af Brännkyrka socken icke borde ifrågasättas, att med anledning af de erinringar, som mot förslaget framstälts af landtegendomsnämnden och drätselnämndens bägge afdelningar, hemställa hos beredningsutskottet, att utskottet ville återremittera ärendet till delegerade i syfte dels att undersökning måtte verkställas rörande yttinnehållet af den mark, som vore erforderlig till gator och allmänna platser inom den eller de delar af socknen, för hvilka stadsplan redan blifvit eller inom den närmaste framtiden kunde blifva fastställd, dels att uppgörelser måtte, såvidt ske kunde, träffas med vederbörande markägare om afstående till staden, därest införlifningen komme till stånd, af dylik mark utan godtgörelse, dels ock att aftal måtte komma till stånd i syfte att, till dess införlifning ägde rum, stadsplan icke finge utan Stockholms stadsfullmäktiges hörande och bifall fastställas inom någon del af socknens område.

Med bifall till hvad afdelningen hemställt beslöt utskottet att i det af afdelningen angifna syftet återremittera ifrågavarande ärende till stadens delegerade för inkorporeringsfrågor.

Enligt protokollet:

C. G. Barthelson.»

Då delegerade nu gå att redogöra för resultatet af de åtgärder, delegerade vidtagit i anledning af berörda återremiss, torde därvid till en början böra angifvas, hvilka de delar af Brännkyrka socken äro, som hittills blifvit tätare eller mera stadslikt bebyggda.

Bland sagda sockendelar är främst att märka Liljeholmens municipalsamhälle, som utgör delar af hemmanen Årsta och Hägersten. Inom gränserna för nämnda samhälle, hvilket upptager en areal af omkring 500 hektar utom vatten, äro belägna, förutom det statens järnvägar tillhörande stationsområdet, följande mera betydande fastighetsområden: Katrineberg, Löfholmen, Charlottendal, Sannadal, Ny-näs, Josefinedal, Västra förstaden, Gröndal, Ekensberg, Vinterviken, Örsberg, Aspudden, Blommensberg, Fågelsången, Nybohof, Tellusborg, hvaraf en del nu benämnas Nyborg och en annan del Midsommarkransen, Årstadal, Charlottenburg och Reymerholm samt delar af Hägersten och Årsta. Inom socknen finnas i öfrigt stadsanläggningarna vid Enskede, Örby municipalsamhälle, Älfsjö villastad, Lång-

bro och Långbrodals villastäder, hvilka tillhöra en och samma ägare, Långsjö och Herrängens villastäder, äfvenledes tillhörande en och samma ägare, Södertörns villastad samt villasamhällena Klubben, Fridhem och Pettersberg, hvilka till hufvudsaklig del äro bebodda sommartiden.

För närvarande äro stadsplaner endast fastställda för stadsanläggningarna vid Enskede och för Ekensberg. Såsom landtegendomsnämnden anmärkt i sitt yttrande öfver delegerades betänkande och förslag i fråga om Brännkyrka sockens införlifning med staden, har den sistnämnda fastställelsen icke tillkommit på ansökning af Liljeholmens municipalsamhälle, som icke en gång blifvit hört i anledning af densamma, hvarför ock stadsplanen för Ekensberg torde äga tvifvelaktig rättskraft.

Jämlikt af municipalstämman i Liljeholmen den 21 juli 1908 fattadt beslut är för närvarande under utarbetande stadsplan för vissa delar af municipalsamhället. Detta arbete, som uppdragits åt Allmänna ingenjörbyrån för väg- och vattenbyggnader, föreligger i det närmaste afslutadt. Enligt delegerade tillhandahållna kopior af det upprättade förslaget omfattar planen Västra förstaden, Nynäsområdet, Josefinedal, Sannadal och Charlottendal, hvarjämte i planen upptagits vissa hufvudgator å Lövholmen och Charlottenburg. Berörda förslag följer i det väsentligaste de redan befintliga vägarna, hvilka emellertid i allmänhet utlagts till större bredd, hvarjämte i förslaget upptagits åtskilliga nya trafikleder. Det är municipalstyrelsens afsikt att i sammanhang med underdånig ansökning om fastställelse å berörda förslag begära fastställelse å stadsplaner, som genom vederbörande fastighetsägares försorg blifvit upprättade för Gröndal, Aspudden med Jakobsdal, Fågelsången, Midsommarkransen och Nyborg.

Den mark, å hvilken Örby municipalsamhälle är beläget, tillhör till väsentligaste delen tre särskilda bolag, nämligen Aktiebolaget Örby, Aktiebolaget Örby city och Aktiebolaget Örby förstad, hvilka äfven äga åtskillig utom municipalsamhällets gränser belägen mark. Genom dessa bolags försorg har stadsplan blifvit upprättad såväl för municipalsamhällets område som för bolagens öfriga mark, och torde fastställelse å denna stadsplan komma att sökas inom den närmaste framtiden.

För mark tillhörande Fridhem och Johannesdal är stadsplan jämväl upprättad, och benämnes berörda planlagda område villastaden Mälarhöjden.

För Långbro, Långbrodals, Älfsjö, Långsjö, Herrängens och Södertörns villastäder hafva vederbörande markägare låtit upprätta tomtkartor, hvilka ligga till grund för därstädes gjorda markupplätelser.

I fråga om de delar af Liljeholmens municipalsamhälle, för hvilka stadsplaner blifvit upprättade, har nämnda ingenjörbyrå på begäran af delegerade verkställt approximativa beräkningar i afseende å yttinnehållet af den mark, som enligt samma planer skulle utläggas till gator, torg och andra dylika allmänna platser. Enligt berörda beräkningar, som innefattas i bil. n:r 1 och 2, utgör sammanlagda arealen af nämnda mark 526,000 kvadratmeter, däraf belöpa å Katrineberg 38,000 kvadratmeter, å Charlottendal, Sannadal, Nynäs, Josefinedal och Västra förstaden, hvilka samtliga områden i omförmälda handling benämnas Charlottendal, 28,000 kvadratmeter, å Fågelsången 33,000 kvadratmeter, å Gröndal 115,000 kvadratmeter, å Ekensberg 19,000 kvadratmeter, å Aspudden 150,000 kvadratmeter, å Nyborg 96,000 kvadratmeter och å Midsommarkransen 47,000 kvadratmeter. I berörda gatumark ingå emellertid vissa vägar, hvilka staden efter socknens inkorporering är skyldig att öfvertaga till underhåll, med en areal af 40,600 kvadratmeter.

Enligt den för Örby med angränsande mark utarbetade stadsplan ingår i berörda område gatumark till en areal af omkring 1,600,000 kvadratmeter.

Arealen af den mark, som enligt de för Södertörns villastad, Älfsjö villastad samt Långbro och Långbrodals villasamhällen upprättade tomtkartor, utlagts eller afsetts till vägar, utgör i runda tal för förstnämnda villastad 270,000 kvadratmeter, för Älfsjö villastad 12,300 kvadratmeter och för sistnämnda två villasamhällen tillhopa 145,000 kvadratmeter.

Stadsplanen för Mälarhöjden upptager gator och allmänna platser till en areal af omkring 148,000 kvadratmeter. För Långsjö och Herrängens villastäder, hvilka tillhöra Aktiebolaget billiga tomter, utgör arealen af dylik mark omkring 250,000 hektar.

Sammanlagda arealen af den mark, som, enligt hvad nu är känt, erfordras till gator och allmänna platser inom de delar af socknen, hvilka redan blifvit eller inom den närmaste framtiden torde komma att blifva mera stadslikt bebyggda, uppgår alltså till omkring 2,951,300 kvadratmeter.

Enligt det preliminära aftal, som träffats mellan stadens delegerade och vägstyrelsen för Svartlösa härads väghållningsdistrikt, skall staden efter socknens införlifning med staden till underhåll öfvertaga samtliga allmänna vägar inom socknen. Dessa vägar äro följande:

	längd i meter.	bredd i meter.	yttinnehåll i kv.-meter.
1:o. Södertäljevägen till den del vägen är belägen mellan Liljeholmsbron och Huddinge sockens gräns	5,870	6	35,220
2:o. Dalarövägen till den del, som ligger mellan Skanstull och gränsen mot Huddinge socken ..	8,632	6	51,792
3:o. Tyresövägen eller vägen från Dalarövägen vid Sandsborg till Tyresö sockens gräns vid Ballmora, till den del vägen är belägen inom Brännkyrka socken	8,323	3,6	29,962,8
4:o. Sistnämnda vägs förgrening till Hanviken ...	1,807	3,6	6,505,2
5:o. Huddingevägen eller vägen från landsvägen vid Fittja bro till Dalarövägen, till den del ifrågavarande väg faller inom Brännkyrka socken	7,606	3,6	27,381,6
6:o. Farstavägen eller vägen från Dalarövägen förbi Farsta till Ågesta bro	2,593	3	7,779
7:o. Västbergavägen eller vägen från Huddingevägen förbi Örby och Västberga till Södertäljevägen	2,939	3,6	10,580,4
8:o. Långbrovägen eller vägen från Långbro grindstuga å Södertäljevägen förbi Långbro till Västbergavägen	3,383	3,6	12,178,8
9:o. Vägen från Långbrovägen till Brännkyrka sockens kyrka	92	3,6	331,2
10:o. Vägen från Långbrovägen till Älfsjö järnvägsstation	180	3,6	648
	Summa 41,425	—	182,379

Enligt hvad det upprättade förslaget till inkorporeringsaftal innehåller, är staden efter inkorporeringen skyldig att till underhåll öfvertaga följande tre inom socknen belägna enskilda vägar, nämligen:

1:o. Löfholmsvägen eller vägen från allmänna landsvägen vid Liljeholmen förbi Alphyddan och Gröndals villasamhälle till Lilla Ekensberg jämte vägens förgrening från Alphyddan till Blommensberg,

2:o. Hägerstensvägen från nämnda landsväg till Fridhem, och

3:o. vägen från Långbro grindstuga förbi Långbrodal till Långsjö.

Hvad sistnämnda väg beträffar, utgör den sträcka af densamma, som är belägen mellan Långbro grindstuga och den s. k. Ekstugan, en del af den ofvan nämnda till allmänt underhåll indelade Långbrovägen, hvadan ifrågavarande enskilda väg rätteligen bör angifvas såsom ledande från Ekstugan vid Långbrovägen förbi Långbrodal till utfartsvägen vid Långsjögård.

I fråga om äganderätten till nämnda tre vägar torde genom af delegerades sekreterare i sådant afseende verkställda undersökningar, hvilkas resultat bekräftas af ett utaf distriktslandtmätaren Nils Åhlin afgifvet, här efteråt såsom bil. n:r 3 intaget intyg, få anses utrönt, att de under 1:o och 2:o angifna vägarna tillhöra ägaren till hemmanet Hägersten och större delen af vägen mellan Ekstugan och Långsjö utfartsväg ägaren till hemmanet Långbro, men att på grund af särskilda aftal, som träffats vid markupplätelser från hemmanen, nämnda vägar icke få för trafik afstängas.

I afseende å längden och ytinnehållet af ifrågavarande tre vägar äro uppgifter meddelade i förenämnda, af distriktslandtmätaren Åhlin utfärdade intyg, till hvilket delegerade hänvisa.

I öfverensstämmelse med uttalanden, som af drätselnämnden och landtegendomsnämnden gjorts i fråga om föreliggande förslag till inkorporeringsaftal, har, på sätt ofvan intagna protokollsutdrag utmärker, beredningsutskottet ansett lösnigen af förevarande inkorporeringsfråga böra göras beroende däraf, att uppgörelser blefve träffade med markägare inom Brännkyrka socken om afstående till staden utan ersättning af den mark, som erfordras till gator och allmänna platser inom de mera bebyggda delarna af socknen. Ehuru med det delegerade lämnade uppdrag måste hafva afsetts förhandlingar med representanter för vederbörande kommun i dess helhet och icke med enskilda markägare, hafva delegerade dock icke velat undandraga sig att till ernående af utredning om, i hvad mån de af drätselnämnden och landtegendomsnämnden uttalade farhågor för svårigheter vid och kostnader för framtida markförvärf för stadens räkning vore befogade, inleda underhandlingar med nedannämnda större markägare, nämligen Stockholms södra tomtaktiebolag, Byggnadsaktiebolaget Manhem, Aktiebolaget Örby, Aktiebolaget Örby city och Aktiebolaget Örby förstad samt handelsbolaget under firma Olsson & Rosenlund. Med förstnämnda två bolag hafva delegerade därvid träffat de aftal, som finnas intagna i bihang n:r 41 och 75 för innevarande år och genom hvilka

bolaget till staden afstått bolagen tillhörig gatumark inom Liljeholmens municipalsamhälle till en sammanlagd areal af 269,062 kvadratmeter mot det att bolagen tillförsäkrats rätt att för sina fastigheter erhålla vatten från stadens vattenledning emot i aftalen angifna afgifter och med skyldighet tillika för bolagen att själfva bekosta för ändamålet erforderliga rörledningar. Förhandlingarna med öfriga nämnda bolag hafva visserligen ännu icke afslutats, men det torde vara att antaga, att äfven dessa förhandlingar skola leda till tillfredsställande resultat.

Därjämte har delegerades sekreterare satt sig i förbindelse såväl med ett betydande antal af ägarne till de fastigheter, hvilka beröras af förslaget till stadsplan för Liljeholmen, som med de större markägare inom socknens öfriga mera bebyggda områden för att af dem söka utverka kostnadsfri upplåtelse åt staden, därest inkorporeringen komme till stånd, dels af den dem tillhöriga mark, som för närvarande disponeras till vägar och gator inom sagda områden, dels ock af sådan dem jämväl tillhörig mark, som onligt före inkorporeringen fastställd stadsplan utlagts eller afsetts till gator, torg och andra dylika allmänna platser. Sådana öfverlåtelsehandlingar hafva äfven utfärdats af Stockholms transport- och bogseringsaktiebolag, som äger Ekensbergsområdet, fabrikören Wilh. Lagerholm i egenskap af ägare till fastigheterna Nynäs nr 1, 9 och 14 A, godsägaren Alfr. Söderlund såsom ägare till Långbro och Långbrodals villasamhällen, Aktiebolaget Hem på landet, hvilket äger Älfsjö villastad, samt Aktiebolaget Södertörns villastad.

Af sagda handlingar, hvilka finnas aftryckta i bil. 4—8, har den af Aktiebolaget Hem på landet utfärdade befunnits vara af för staden mindre tillfredsställande beskaffenhet, i följd hvaraf nya underhandlingar komma att inledas med bolaget.

Genom hvad som förekommit vid de underhandlingar, som delegerade själfva eller genom sin sekreterare sålunda fört med markägare inom Brännkyrka socken, hafva delegerade funnit, att det icke är att befara, att staden efter inkorporeringen kommer att få vidkännas några mera afsevärda kostnader i och för ordnande af rättsförhållandena i afseende å gatumarken inom socknens mera bebyggda delar. I de allra flesta fall torde nämligen denna gatumark komma att till staden utan ekonomisk godtgörelse upplåtas mot det att vederbörande markägare bekomma vatten från stadens vattenledning. Inom områden belägna inom och i närheten af Örby är det för markägarna emellertid af ännu större vikt att kloakledningar därstädes anordnas, och torde i så fall anordnandet af dylika ledningar komma att utgöra stadens motprestation för erhållande af gatumarken. I följd af socknens införlifning med staden blir det nödvändigt för staden att genom anläggandet af

kloakledningar inom de mera bebyggda delarna af socknen sörja för aflägsnandet af nu förefintliga vådor i sanitärt afseende, hvadan åtagandet af berörda prestation icke kan vara ägnadt att väcka någon betänklighet från stadens sida.

Hvad nu blifvit nämnt gäller närmast i fråga om gatumarken inom sådana delar af socknen, för hvilka stadsplaner blifvit fastställda inom tiden före inkorporeringen. Genom den i stadsplanelagen samhälle tillförsäkrade rätt att bestämma i fråga om stadsplan för samhällets område, blir det gifvetvis ännu lättare för staden att efter inkorporeringen komma till uppgörelse i nämnda afseende med markägare inom sådana delar af inkorporeringsområdet, för hvilka stadsplaner då ännu icke fastställts.

Såsom af förenämnda protokollsutdrag framgår, har med återremissen till delegerade äfven afsetts, att aftal måtte komma till stånd i syfte att, till dess införlifningen äger rum, stadsplan icke må utan stadsfullmäktiges hörande eller bifall fastställas inom någon del af socknens område. Med föranledande häraf hafva delegerade rörande den sålunda väckta frågan förhandlat med de af socknen förut utsedda inkorporeringsdelegerade. På sätt inhämtas af det vid dessa förhandlingar förda, här efteråt såsom bil. nr 10 intagna protokoll, hafva väl dessa förhandlingar icke ledt till träffande af aftal i berörda fråga, hvilket äfven varit att förutse, då ju enskildes rätt beröres af frågan, men socknens delegerade hafva emellertid förklarat, att de för egen del icke hade något att erinra däremot, att stadsfullmäktige lämnades tillfälle att yttra sig rörande sådant förslag till stadsplan för någon del af socknens område, hvarå fastställelse kunde komma att sökas före tiden för inkorporeringen. Enligt af socknens delegerade i sammanhang därmed gjorda uttalanden borde dock före inkorporeringen kungl. maj:ts fastställelse å stadsplan för del af socknens område icke rimligen göras beroende af stadsfullmäktiges bifall till dylik stadsplan, hvarjämte tillika af sistbemälde delegerade framhållits vikten af att stadsfullmäktiges yttrande i sådant ärende afgåfves inom en tid af högst sex månader från det ansökning om sådan fastställelse inkommit till kungl. maj:t. Slutligen hafva samma delegerade uttalat, att därest under den tid, hvarom här vore fråga, Stockholms stad skulle höras angående eventuell stadsplan för någon del af socknens område, häraf borde följa, att stadens myndigheter visade tillmötesgående i fråga om medverkan vid utarbetande af sådan stadsplan.

De af socknens delegerade sålunda gjorda uttalanden torde föranleda därtill, att efter det af stadsfullmäktige beslut fattats om socknens inkorporering med staden och intill dess inkorporeringen kan komma att träda i kraft, stadsfull-